

Till Justitiedepartementet

Ju2025/01154

103 33 Stockholm

Remissvar – Polisens beredskap (SOU 2025:57)

Bevakningsbranschen, som utgörs av Almega Säkerhetsföretagen, Svenska Transportarbetareförbundet och Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (BYA), företräder cirka 200 auktoriserade bevakningsföretag och 25 000 medarbetare.

Sammanfattning

Bevakningsbranschen:

1. Välkomnar utredningens förslag att införa ett system med reservpoliser. Branschen anser att det bör utredas hur en utökad användning av ordningsvakter inom Polismyndighetens verksamhet ytterligare kan tillgodose myndighetens behov av personalförstärkning i höjd beredskap.
2. Avvisar utredningens förslag att avskaffa polisens kombattantstatus i krig. En sådan förändring skulle riskera att urholka polisens möjligheter att på ett effektivt sätt fullgöra sina uppgifter vid ett väpnat angrepp mot Sverige. Även skyddsvakternas ställning påverkas negativt, då deras verksamhet i hög grad bygger på nära samverkan med polisen. Om polisen inte längre erkänns som kombattanter uppstår oklarheter kring ansvarsfördelning och polisens roll vid bevakning av skyddsobjekt.
3. Stödjer utredningens förslag att Säkerhetspolisen ska ges befogenhet att besluta om tillfälliga skyddsobjekt. Utöver detta föreslår branschen att det ska införas ytterligare möjligheter att besluta om att särskilt skyddsvärda civila transporter ska vara tillfälliga skyddsobjekt.

1. Införande av ett system med reservpoliser

- 1.1 Bevakningsbranschen välkomnar utredningens förslag om att införa ett system med reservpoliser. Samtidigt gör branschen bedömningen att antalet tillgängliga reservpoliser sannolikt inte kommer vara tillräckligt för att möta det faktiska behovet.
- 1.2 Bevakningsbranschen anser att det bör utredas om en utökad och mer systematiserad användning av ordningsvakter inom Polismyndighetens verksamhet kan utgöra ett ändamålsenligt komplement till reservpolisen. Genom en sådan ordning skulle myndighetens behov av personalförstärkning bättre kunna tillgodoses under förhållanden som råder tiden innan och efter att Regeringen beslutat om höjd beredskap.

2. Polisens kombattantstatus

- 2.1 I händelse av kris eller i en krigssituation kommer det, som Förvarsutredningen¹ beskrivit, krävas omfattande polisiära resurser för skydd och bevakning av skyddsobjekt och andra samhällsviktiga verksamheter. Även MSB har anförts att det är sannolikt att omfattningen och inriktningen av bl.a. Polismyndighetens uppgifter kommer att utökas under höjd beredskap och krig och pekat på att bevakning av skyddsobjekt kan komma att bli en omfattande uppgift.
- 2.2 Polismyndigheten har, i egenskap av sektorsansvarig myndighet för Ordning och Säkerhet, ett övergripande ansvar att skydda samhällsviktig verksamhet mot angrepp och störningar. Sektorsansvaret innebär att Polismyndigheten genom beslut och prioriteringar ska säkerställa att nödvändiga skyddsåtgärder vidtas. Detta omfattar bland annat att besluta om och organisera bevakning av skyddsobjekt samt annan samhällsviktig verksamhet som är särskilt utsatt för antagonistiska hot.
- 2.3 Ett avskaffande av polisens kombattantstatus riskerar att skapa rättslig och operativ osäkerhet kring polisens ansvar för bevakning och prioritering av skyddsobjekt, vilket i sin tur får direkta konsekvenser för skyddsvakter som är beroende av polisens prioritering och samordning.
- 2.4 Utredningens förslag att frånta polisen kombattantstatus i krig bygger på antagandet att en väpnad angripare kommer att respektera folkrätten och svenska författningar. Erfarenheter från aktuella konflikter i Europas närområde visar dock att avsaknad av kombattantstatus inte erbjuder något reellt skydd, eftersom uniformerad och väpnad personal i praktiken ofta betraktas som legitima militära mål oavsett formell status.

¹ Ds 2017:66 s. 154 och Ds 2023:34 s. 237

| 4 | Säkerhetsföretagen

- 2.5** Utredningens förslag innebär att poliser, i egenskap av icke-kombattanter, kommer att ansvara för bevakning av skyddsobjekt tillsammans med skyddsvakter vilka är kombattanter². För att undvika oklarheter i ansvarsfördelning och för att upprätthålla en ändamålsenlig samordning mellan polis och skyddsvakter bör frågan om polisens kombattantstatus inte behandlas isolerat. I stället bör en helhetsbedömning göras av polisens roll i totalförsvaret och i skyddet av samhällsviktig verksamhet.
- 2.6** I det fall ett avskaffande av polisens kombattantstatus övervägs och detta innebär att polisen ska fråntas uppgiften att bevaka skyddsobjekt finns en uppenbar risk för att Sveriges samlade förmåga att skydda samhällsviktig verksamhet i händelse av höjd beredskap väsentligt försvagas.
- 2.7** Bevakningsbranschen anser att det behöver utredas vilka negativa konsekvenser som kan uppstå om poliser inte har kombattantstatus vid en ockupation av svenskt territorium. Enligt Haagkonventionen³ ansvarar ockupationsmakten för ordning och säkerhet inom det ockuperade området. Om Polismyndigheten i krig kvarstår som civil myndighet finns en risk att polisen tvingas samverka med en ockupationsmakt. Detta skulle kunna urholka polisens legitimitet, skada allmänhetens förtroende och därigenom försvaga samhällets motståndskraft i krig.

² Förordning (1987:971) om totalförsvarspersonalens folkrättsliga ställning, m.m

³ Artikel 43, avdelning III Om militär maktbefogenhet å fientlig stats område, Konvention i Haag den 18 oktober 1907

3. Tillfälliga skyddsobjekt

- 3.1** Bevakningsbranschen stödjer förslaget att Säkerhetspolisen ska ges bemyndigande att besluta om tillfälliga skyddsobjekt. Ett flexibelt system för att snabbt kunna skydda samhällsviktiga verksamheter är en nödvändig förstärkning av det svenska säkerhetsskyddet.
- 3.2** Bevakningsbranschen anser att det finns behov att utvidga bestämmelsen om tillfälliga skyddsobjekt till att även omfatta "särskilt skyddsvärda transporter" som i dagsläget inte omfattas av 5 §, punkten 9 i skyddslag (2010:305).

Den nuvarande bestämmelsen är utformad på ett sätt som i praktiken främst omfattar militära transporter. Följden blir att civila transporter, vilka i många fall kan vara av avgörande betydelse för Sveriges säkerhet och motståndskraft, ofta faller utanför regleringens tillämpningsområde. Detta leder till ett rättsligt tomrum som riskerar att lämna särskilt skyddsvärda transporter oskyddade.

Till kategorin särskilt skyddsvärda transporter bör exempelvis räknas värdetransporter av central betydelse för Sveriges säkerhet och betalningssystemets robusthet, liksom civila transporter av försvarsmateriel eller annat gods med högt skyddsvärde som sker till eller från ett skyddsobjekt.

Dessa transporter är på samma sätt som skyddsobjekt särskilt attraktiva måltavlor för antagonistiska angrepp och bör därför ges ett likvärdigt skydd mot sabotage, rån och annan allvarlig brottslighet.

Stockholm 2025-10-03

Svenska Transportarbetareförbundet

Säkerhetsföretagen, Almega

Magnus Thelander
Central Ombudsman

Joachim Källsholm
Ordförande

Bevakningsbranschens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd

Martin Bjurhem, vd